

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

FIRST LANGUAGE DUTCH

Paper 1 Reading

0503/01

May/June 2011

2 hours

Additional Materials: Answer Booklet/Paper

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

If you have been given an Answer Booklet, follow the instructions on the front cover of the Booklet.

Write your Centre number, candidate number and name on all the work you hand in.

Write in dark blue or black pen.

Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.

You should pay attention to punctuation, spelling and handwriting.

At the end of the examination, fasten all your work securely together.

The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.

LEES EERST DE VOLGENDE INSTRUCTIES

Als je een antwoordboekje/antwoordvel hebt gekregen, volg dan de instructies op de voorzijde.

Schrijf je schoolnummer, je kandidaatnummer en je naam op al het werk dat je inlevert.

Schrijf met een blauwe of zwarte pen.

Gebruik geen nietjes, paperclips, markeerstiften, lijm of correctievloeistof.

Geef antwoord op **alle** vragen.

Let op spelling, leestekens en handschrift.

Maak al je werk aan elkaar vast, als je klaar bent met het examen.

Het te behalen aantal punten staat tussen haakjes [] aan het einde van elke vraag of deelvraag.

This document consists of **4** printed pages and **4** blank pages.

Lees de volgende tekst aandachtig door en beantwoord vervolgens **vraag 1**.

Tekst 1

Filosofie is hip. *De nacht van de filosofie* is ieder jaar een daverend succes en Filosofie Magazine groeit nog steeds. In heel Nederland zijn cafés te bezoeken waar je kunt speeddaten met Socrates* of – als je individualistischer bent ingesteld – een filosofisch consult kunt ondergaan.

Zo'n consult is voor iedereen die zich afvraagt wie hij of zij eigenlijk is, of voor wie een concrete vraag heeft: Waarom willen mensen altijd samenwonen? Wat is beter voor mij: de stad of het platteland? Met therapie heeft een filosofisch consult niets van doen. De filosoof gaat uit van je eigen denkkraft.

5

Minke Tromp is zo'n praktisch filosoof die consulten geeft. Wie bij haar komt met een vraag, moet niet denken dat hij met een antwoord weer weggaat. Het gaat Tromp niet om een oplossing. Zij wil alleen duidelijk maken hoe iemand denkt. "In therapieland wordt meelevende taal gebruikt," zegt ze, "bij praktische filosofie in het geheel niet. Dat is actie! En de spiegel die ik door mijn vragen voorhoud, kan behoorlijk radicaal zijn."

10

En confronterend, had ik eerder gemerkt. Ik zag Tromp – rechtdoorzee en allergisch voor zwetskllets – aan het werk tijdens een filosofisch denkspel in Utrecht. Zo'n veertig vrouwen moesten antwoord geven op de vraag: Wat is de beste reden om ergens voor te kiezen? Volg je je hart? Kies je wat het beste is voor je ontwikkeling? Of kies je een oplossing waar anderen ook gelukkig van worden? Tromp, strak in het pak en voorzien van een strenge knot – beende door de zaal en dwong iedereen met haar vragen tot nadenken. Je kon ieders hersenen haast horen kraken.

15

Een vrouw die weigerde te kiezen en vond dat er voor iedere reden iets te zeggen was, werd door Tromp onder vuur genomen: "Dus jij hebt geen mening, jij vindt alles goed." Vervolgens vroeg ze de anderen of de vrouw nou wel of geen antwoord had gegeven op de vraag. Even werd de sfeer ongemakkelijk. Als ik later vraag of het geen heftige aanpak was om de anderen er bij te betrekken, haalt ze haar schouders op. "Ach, heftig.... je kunt het ook nuttig noemen. Want zo kun je nog zichtbaarder maken hoe iemand in elkaar steekt."

20

"Tegenwoordig wordt gevoel en beleving heel belangrijk gevonden," vervolgt Tromp. "Mensen denken dat het saai is om na te denken. Maar nadenken kan heel grappig zijn, en laat bovenal heel duidelijk zien hoe we in het leven staan." Ons denken beïnvloedt onze ervaringen en daarom is het zinvol stil te staan bij de manier waarop we denken. Veel mensen onderschatten of overschatten zichzelf als het om nadenken gaat, volgens Tromp. Ze denken dat ze het niet kunnen. Of dat ze er juist heel goed in zijn. Terwijl mensen helemaal niet wordt geleerd om gedachtenlijnen te ontwikkelen. Op school wordt geleerd om antwoord te geven, maar niet om vragen te stellen. Het lijkt wel of mensen liever in de mist blijven lopen. "Al is die mist soms best comfortabel," zegt ze toegeeflijk. Want nadenken over échte vragen, kan heel confronterend zijn. *Wil* iemand wel nadenken over de vraag: ben ik gelukkig zoals ik nu leef?

25

30

35

Het is tijd voor een filosofisch mini-consult. Ik heb besloten dat ik met Tromp wil nadenken over de vraag: Waarom denk ik altijd dat ik alles zelf moet doen? Op het moment dat ik de vraag hardop uitspreek, vraag ik me meteen af of mijn gedachte eigenlijk wel waar is. En vind ik mijzelf terstond een enorme zeur. Maar daar is Tromp helemaal niet in geïnteresseerd. Zij wil boven water krijgen hoe ik denk, en hoe ik niet denk. Na ieder antwoord gaat ze steeds heel gedetailleerd in op de woorden die ik gebruik. En ze controleert of dat wat ik zeg ook precies is wat ik bedoel. Binnen een kwartier hoor ik mijzelf concluderen dat ik een betweter ben. Pff...Dat is slikken. Tromp haalt verbaasd haar schouders op. Jeetje, dat je zo onder de indruk kunt zijn van zo'n woord. Wat is er eigenlijk mis met alles beter te willen weten? Nog een koffie?

40

45

*Socrates: beroemde filosoof (ca. 469-399 voor Christus)

Beantwoord **vraag 1** in je eigen woorden.

- 1 (a) Noem twee dingen waaraan je kunt zien dat filosofie tegenwoordig erg populair is. [2]
- (b) Voor welke mensen is het consult bedoeld? [2]
- (c) Welke twee verschillen zijn er tussen therapie en een filosofisch consult volgens Minke Tromp? [2]
- (d) Hoe maakt de schrijver de confronterende stijl van Tromp duidelijk? [2]
- (e) Verklaar waarom de sfeer 'ongemakkelijk' werd. (regel 24) [2]
- (f) Leg uit waarom Tromp haar aanpak liever 'nuttig' dan 'heftig' noemt. (regel 25) [2]
- (g) Wat vindt Tromp van 'het belang van gevoel en beleving'? (regel 27) Leg uit waarom. [2]
- (h) Leg uit waarom Tromp het 'zinnig' vindt om 'stil te staan bij de manier waarop we denken'. (regel 30) [2]
- (i) Het woordje 'Terwijl' (regel 32) geeft een tegenstelling aan. Welke is dat? [1]
- (j) Waarom stellen mensen liever geen vragen? [1]
- (k) Leg uit waarom de opmerking van Tromp over betweterigheid typisch is voor haar stijl van consulteren. [2]

[Totaal = 20 punten voor inhoud + 5 punten voor taalgebruik = 25]

Lees nu tekst 2 aandachtig door en beantwoord vervolgens **vraag 2**.

Tekst 2

Zonder filosofie kunnen wij prima leven. Het vak filosofie kan middelbare scholieren maar één les leren: dat al die grote wijsgeren ons helemaal niets hebben geleerd.

De Deense denker Kierkegaard beweerde dat filosofie het leven voedt. Maar over dat voeden heb ik zo m'n twijfels. Ik kan er niet om treuren dat filosofie toen ik nog naar school ging niet op het lesrooster stond. Wat ik wel jammer vind, is dat ons op de middelbare school geen vaardigheden zijn bijgebracht. Waarom is ons nooit geleerd hoe je moet solderen? Waarom werden de geheimen van een stekker niet voor ons ontsluitend? Waarom geen woord over hoe je een accu aan de praat kunt krijgen? Al deze vaardigheden heb ik mijzelf, met vallen en opstaan, moeten bijbrengen.

5

Voor eenvoudige reparaties van de wasmachine of het strijkijzer draai ik nu mijn hand niet meer om, maar wat zou ik er veel plezier van gehad hebben als ze mij al op de middelbare school hadden uitgelegd hoe je een kettingzaag 't handigst slijpt. Op het terrein der vaardigheden ben je er enorm bij gebaat om alle trucjes en foefjes te kennen die door slimme jongens zijn uitgedacht om simpele karweitjes te klaren.

10

In het verleden hebben tal van grote denkers zich gebogen over de vraag hoe je 't slimst een stukje isolatiemateriaal van elektrische bedrading verwijdert, zodat je de blootgelegde stroomdraad gemakkelijk vastschroeft in een stekker. De listen van die grote denkers zou je middelbare scholieren moeten bijbrengen.

15

Wat schieten wij op met abstracte problemen? Met geleuter over de vrijheid om te kiezen? Denk je dat je daarmee je computer te lijf kunt gaan, als hij het weer eens niet doet? Wat heb je aan de opvattingen van Kant over het wezen van de tijd als je horloge stukgaat?

20

Ik zou alleen voor onderwijs in de filosofie zijn, als dat erop gericht was de leerlingen ervan te doordringen dat al die oude wijsgeren ons helemaal niets geleerd hebben over zaken die in het dagelijks bestaan nuttig zijn.

Ik heb er al vaak op gewezen dat wijsbegeerte en wartaal met dezelfde letter beginnen, net als filosofie en flauwekul. Grote wijsgeren, praat me er niet van. Al eeuwenlang zijn er filosofen die de meest gruwelijke ideeën verkondigen. Het enige wat je leert als je je met wijsbegeerte inlaat, is het moeizaam doorgronden van duistere teksten. En heb je uiteindelijk zo'n duistere tekst een beetje begrepen, dan denk je: mijn hemel, wat eeuwig zonde dat ik mijn goeie tijd daaraan besteed heb. Niets schiet je ermee op om *Sein und Zeit* van Heidegger te bestuderen of, haast nog erger, Hegels *Phänomenologie des Geistes*. Mijn leven zou een stuk aangenamer zijn geweest als ze mij op de middelbare school hadden verteld dat ik dit soort boeken moest mijden als de pest, en dat ik me beter zou kunnen verdiepen in de techniek van het solderen.

25

30

- 2 Schrijf een samenvatting waarin je tekst 1 en 2 vergelijkt. Let daarbij zowel op de inhoud als de stijl.

Gebruik 200–250 woorden.

[Totaal = 15 punten voor inhoud + 10 punten voor taalgebruik = 25]

Copyright Acknowledgements:

Question 1 © Marloes Elings; *Denken kan grappig zijn*; NRC De Week; 2 January 2010.

Question 2 © Maarten 't Hart; *Zonder filosofie kunnen wij prima leven*; 20 April 2006; www.nrc.nl.

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (UCLES) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

University of Cambridge International Examinations is part of the Cambridge Assessment Group. Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.